

Asmahan EL BATRAWI*

Sevgili Bakan Saygın, Değerli Konuklar, Basın Mensupları, Sevgili Dostlar,

Güneşin doğduğu yer bugün, UNESCO Kıyıda Kıyıya İletişim Ağı REUNIR'in "Akdenizli Kadınlar ve Demokrasi Konferansı"nın toplandığı yer oldu. Bu toplantıyı gerçekleştiren REUNIR'in ilk üyelerinden biri olan Prof. Dr. Necla Arat'a ve tüm ekibine, İ.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, UNESCO Türkiye Ulusal Komisyonu ve Kadın Araştırmaları Derneği'yle birlikte yaptıkları bu toplantı için teşekkür ediyor, böyle bir toplantının önemini vurgulamak istiyorum.

Geçtiğimiz üç yıl boyunca, Ağ çerçevesinde, Ağ'ın kurulmasını görüşmek için Bonn'da yapılan ilk hazırlık toplantısından sonra, üç konferans yapıldı. Fast'taki konumuz "Akdeniz, Tekil ve Çoğul"; Mauritanya'daki konumuz "Akdenizli Kadınların Sahra'nın Güneyindeki Afrika'lı Kadınlarla, Su Yönetiminin Kültürel Uygulamaları"nın tartışması idi; Mısır'da ise konu, "Kadınların Kentsel ve Kırsal Alanların Gelişmesine Katılımı" idi. Casablanka, Nouakchott ve Kahire toplantıları, ele alınacak kavramlar ve ulaşılabilecek olan hedefler konusunda geniş fikir alışverişine olanak sağladı. Kendi bölgemizin sürdürülebilir insani gelişimine katkıda bulunmak için en iyi yazılımımız olarak kültürün anlamını tartışmak üzere bize olanak sağlamış oldu. Çevremizdeki gerilimleri, çelişkileri, çatışmaları, ikilemleri, karışıklıkları ve bazen de kopuklukları gözlemek ve anlamak için değişik kültürlerin kesişme noktasında duran ve istisnai bir gözlemci konumunda olan kadınlar olarak bizlerin Akdeniz vizyonumuzu geliştirmemize ve araştırmamıza yardımcı oldu. Dünyanın her tarafında yer almakta olan hızlı değişim çevremizdeki kültürel kodları düşünmemize ve kültürün kilit bir etkin olduğu bölgemizde değişimin hızını anlamamıza yol açtı. Artık kadınlar, hem kamusal alanda hem de özel alanda evrim geçirdiklerine ve sınırlar da yok olmaya başladığına göre, tartışmalarımızın konusu yeni vizyonlar kurmak üzerine olmalıdır.

* REUNIR Koordinatörü.

Birçok ses Akdeniz çevresinde karşılıklı hareketleri sürdürmemiz konusunda ısrar etti. Deneyim ve bilginin eşit bir temelde paylaşılması gerektiği söylendi. Bağlı olduğumuz konuları cinsiyetle ilintilendirme gereksinimi özellikle Pekin Konferansı gibi bir dönüm noktasından sonra daha da açık seçik bir hale geldi.

“Cinsiyetleri göz önüne almayan insani gelişme tehlikeye düşmüş demektir.” Ben, artık bu cümleyi benimsemiş olarak yaşamımı sürdürüyorum.

Artık günümüzde demokratikleşme, yeni fikirlerin gitgide daha ulaşılır olması ve engellemelerin kaldırılmaya çalışılması sayesinde şu veya bu biçimde gerçekleşmektedir. Farklı kültürel ortamlarda değişiklikler yaşanmaktadır. Kültürlerarası diyalog, bir toplumdaki dinamik tartışmaların, başka kültürel bağlamlarda yayınlandığı zaman, meydan okumalar veya seçenekler haline gelmesine yol açmaktadır.

Modernleşme yüzünden marjinalleşmiş kadınlar -modern sanayileşmiş toplumlarda veya sanayileşme sonrası devredeki toplumlarda- sorumluluklarını üstlenerek, önlerindeki değişikliklerin temsilcileri olmak zorundadırlar. Ekonomik ve siyasal fırsatlar birbirlerini güçlendirmektedir. Artık cinsiyetlerarası eşitliğe doğru hareket etmek idealist bir amaç değil, bu toplumun çekirdeğinde oluşan bir süreçtir. Zaten siyasal ve ekonomik yaşamda kadınların en üst düzeyde karar verme işlemlerine katılmaları kadın ve erkekler arasındaki eşitliği sağlayacak olan değişiklikleri getirecektir. Farklılıkların ötesinde toplumların arasındaki ortak ilgi alanı ve barış, gelişme, insan hakları ve demokrasi arasındaki bağımlılık ilişkisi de burada ortaya çıkmaktadır.

Demokrasi paylaşmak demektir, demokrasi katılmak demektir. Bu bir davranış biçimi bir meydan okumadır. Sadece vatandaşların katılımı ile mümkün olduğu için, eski ve yeni sorunlara yeni çözümler bulunabilir. Kadın seçmenlere yeni vizyonlar ve yeni olanaklar sağlanabilir. 1995 BM İnsani Gelişme Raporundan alıntı yaparak, Pekin hazırlık toplantıları sırasında o zamanın Başbakanı olan Tansu Çiller'in özellikle vurguladığı şu sözleri burada tekrar etmek istiyorum: “En önemli aşama karar verme sürecine kadınların eşit temelde katılmasıdır. Ne yazık ki, üst düzey kamu görevlerindeki kadınların oranı 1993'te sadece %0.3 civarında idi. 1991 seçimlerinde sadece sekiz kadın Parlamento'ya girmeyi başarabildi. Kadınların siyasete katılmalarının önemini anlayan bazı siyasi partiler, bir kota sisteminin kullanılmasını tavsiye ettiler. Daha demokratik ve eşit bir toplum yaratmak için kadınlar yaşamın her aşamasında seslerini duyurmalıdırlar.”

Belki çalışmalarımız süresince, ev sahiplerimizden de bu sorulara ilişkin bir şeyler öğrenme fırsatına sahip oluruz.

Konferanstaki çalışmalarımız boyunca deneyimlerimizi karşılaştırabileceğimizi, ümitlerimizi paylaşabileceğimizi ve demokratikleşmenin yayılmasını güvence altına alacak kalıcı demokratikleşmeye yönelik araştırmaları ve eylemleri güçlendirmek üzere izlenecek önerilerin ortaya çıkabileceğini umuyorum. Hepinizi sevgiyle selamlıyorum.